

PRÁVO DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

PRÁVO ZLEPŠOVATELSKÉ

*Snímky slouží k orientaci posluchačů přednášek
a k činění si poznámek.
Nenahrazují přednášky, učebnice ani cvičebnice.*

verze 1.3 (2007)

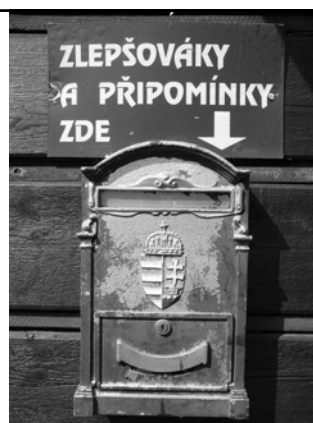
© Ivo Telec, 2006

2

TEMATICKÝ OBSAH

1. Účel
2. Pojem
3. Předmět
4. Vznik práva
5. Nabídková povinnost
6. Využívací právo zaměstnavatele

3

4

PŘÍKLAD: Právník zlepšovatel

Podnikový právník, původním vzděláním manažer, vymyslel provozní zdokonalení chodu zaměstnavatelova podniku. Spočívalo v úspoře dosavadních nákladů, a tím i ve zlepšení konkurenceschopnosti.

5

ÚČEL

- ✓ ochrana duševního vlastnictví
- ✓ ochrana hospodářského prostředí zaměstnavatele
- ✓ podpora lidské tvořivosti, zvláště technické
- ✓ podpora podnikových inovací
- ✓ zvyšování pracovní iniciativy zaměstnanců

6

ZDROJE

1. čl. 11/1-4 nebo čl. 34/1 LZPS
2. čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/92 Sb.)
3. čl. 2 viii) Smlouvy o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví (č. 69/75 Sb., ve znění č. 80/85 Sb.): „všechna ostatní práva vztahující se k duševní činnosti v oblasti průmyslové, vědecké, literární a umělecké“
4. § 72 – 75, 85 – 86 z. č. 527/90 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích

7

Soft law:

FÚV, Zlepšovatelství. Osnova.
In: Patentový zákon a předpisy související.
Praha: FÚV 1991.

8

Z DĚJIN

■ Československo

- 1952 zák. o vynálezech a zlepšovacích návrzích
- 1957 zák. o vynálezech, objevech a zlepšovacích návrzích
- 1972 zák. o objevech, vynálezech, zlepšovacích návrzích a průmyslových vzorech
- 1990 zákon o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích

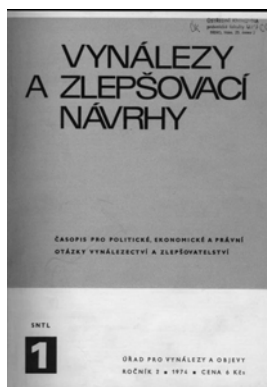
9

■ 1952 – 1990

- ✓ zlepšovatelství s politickou podporou v plánovitě (administrativně direktivním) řízení hospodářství dle sovětského vzoru
  - ✓ politický kult práce
  - ✓ zlepšovatelství průkaz
  - ✓ podnikové útvary průmyslověprávní ochrany
- ✗ majetkové spory o odměny za využití zlepšovacích návrhů

10

11

POJEM

1. **zdokonalení známého** (*innovation*)
  - i. technické
  - ii. výrobní
  - iii. provozní
2. **řešení problémů**
  - i. bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
  - ii. životního prostředí

s **dispozičním právem** zlepšovatele
= **pánem výsledku zlepšovatel**

12

- ☛ nutný **přesah pracovního závazku** zlepšovatele

např. podnikový právník navrhne zlepšení provozu chemické výroby

13

- ✗ **výsledek práce odevzdaný zaměstnavateli**, kupř. součást obchodního majetku zaměstnavatele či složka podniku, *např. zlepšení střešní konstrukce vytvořené konstruktérem střeš ke splnění pracovního závazku konstruovat střechy*

- ☛ **pánem výsledku zaměstnavatel**

14

- **Zlepšovací návrh netýkající se oboru práce** nebo činnosti zaměstnavatele

- ☛ bez práva zaměstnavatele na jeho nabídku

např. osobní know-how zaměstnance, jehož je pánem

15

SOUBĚHY PRÁV

- **Obsahem** zlepšovacího návrhu *např.:*

- ✓ počítačový program
- ✓ vědecké dílo
- ✓ literární dílo odborné
- ✓ obchodní tajemství
- ✓ důvěrná informace
- ✓ know-how

16

PODMĚT

1. zaměstnaný zlepšovatel (člověk)
2. odvozeně zaměstnavatel
3. odvozeně třetí osoba jen, nepřijme-li zaměstnavatel zaměstnancovu nabídku zlepšovacího návrhu

17

VZNIK PRÁVA

- **Zásada neformální**
např. vyvinutím zdokonalení, vyřešením problému; srv. vznik práva autorského
- **Vyjádření výsledku ve smyslu vnímatelné podobě**
např. výkresem, popisem
  - ✗ přednostní právo patentové aj.

18

POVAHA PRÁVA

- **Relativní majetkové subjektivní právo** (oprávnění), převoditelné a děditelné, zlepšovatele k nehmotnému majetku, *ex lege*
  - ✗ nakládání **předurčeno obsahem** zlepšovacího návrhu, *srv. autorské dílo*
- **Ústavně právní pojem majetku** a otevřený čl. 2 (viii) Úmluvy o zřízení SODV (1967), *srv. též know-how a tradiční vědění*

19

NABÍDKOVÁ POVINNOST

- **Nucená nabídka** zlepšovacího návrhu zaměstnavateli
  - týká-li se oboru **práce** nebo **činnosti zaměstnavatele**
    - např. zdokonalení systému předprodeje jízdenek v přepravní kanceláři zaměstnavatele, který je přepravcem*

20

ABCD, a. s., sídlem v Brně, (...)
zaps. v odd. a vl. (...) obch. rej., vedeného Krajským soudem v Brně

Nabídka zlepšovacího návrhu

Zlepšovatel: _____
náší obou uvedenými zaměstnavateli svůj zlepšovací návrh k vyřízení.

Jedná se o náhodněji zlepšovací návrh, o návrh zlepšovacího problému, leč v něm na první pohled a k němu je možná jakási zaměnitelnost, přičemž účelem nabídky zaměstnavateli tímto, která k němu vznikla nepřirozeně náhodou.

1. název zlepšovacího návrhu
2. autor:
3. informace o event. předchozím právním a patentním, ústředním, resp. podle průmyslového vzorku nebo v průmyslové vzorce
4. informace o event. předchozím právním a obchodním tajemství
5. informace o event. předchozím patentním nebo patentním právu
6. podoba výtahů
7. doba vzniku
8. event. jiné okolnosti vzniku
9. pracovní funkce zlepšovatele
10. obor práce nebo činnosti zaměstnavatele, již se zlepšovací návrh týká

17.11.2014 obch. rej. 151196/14, v seznamu zapsaných osob, ve kterém je uvedený příjemce
Nabídka zlepšovacího návrhu 1

21

11. popis činnosti nebo oboru, ke kterému se zlepšovací návrh týká
12. popis zlepšovacího návrhu a nabídka zlepšovacího návrhu
13. popis práva ze zlepšovacího návrhu a sdělení o náhodě náhodou nebo jinak, která jsou tímto pro tento případ relevantní (výhradní část)
14. popis pracovního vzájemného zlepšovacího návrhu zaměstnavateli a zlepšovatelem, zejména, jakým způsobem
15. návrh spolupráce zlepšovatele na zlepšování, včetně nebo s tímto zlepšovatelem
16. jestli návrh, není na některém z uvedených míst to do vyřazení výtahů, aplikace nebo změny (patentového, ústředního, ústředního nebo jiného) výtahů nebo na některém z uvedených míst, na kterém se týká, se vztahuje rovněž k:
17. návrh výtahů na vyřízení zlepšovacího návrhu, při předložení a návrh, zejména, návrh a další zlepšovací návrhy
18. jiné:

Příloha: _____

Zlepšovatel

V _____ dne _____

Yuzupodpisovaní výtahů k nabídce:

Nabídka zlepšovacího návrhu 2

22

PRÁVO ZAMĚSTNAVATELE NA LICENCI

- **Právo zaměstnavatele na uzavření licenční smlouvy** do 2 měsíců od nabídky o:
  1. přijetí nabídky zlepšovacího návrhu
  2. odměně za něj (**mimo odměnu za práci!**)

↓
- **Využivací právo** (oprávnění) **zaměstnavatele** = smluvně **odvozeného** uživatele
  - **dispoziční omezení** zlepšovatele

23

- ✗ **neuzavření licenční smlouvy** ze strany zaměstnavatele
  - **neomezené dispoziční právo** zlepšovatele pro sebe nebo pro třetího
- ✗ **delikt bezdůvodného obohacení** zaměstnavatele

24

HLEDISKA PŘIMĚŘENOSTI ODMĚNY ZA VYUŽÍVÁNÍ

1. **význam pro zaměstnavatele**
např. konkurenční, propagační, pro dobré jméno
2. **přínos pro zaměstnavatele**
např. úspora energie, snížení jiných nákladů, rozšíření sortimentu zboží, zvýšení bezpečnosti práce, zlepšení životního prostředí na pracovišti
3. **náklady zaměstnavatele na zavedení**
4. jiné

25

- **Odborné posouzení** přiměřenosti výše odměny a jejího propočtu (kalkulace)
  1. odborníkem
  2. znalcem z oboru ekonomika, odvětví ceny a odhady, specializace oceňování nehmotného majetku

26

SMLOUVY

1. **licenční s legálním právem** zaměstnavatele na licenci k vyžívání zlepšovacím návrhu týkajícího se jeho oboru práce nebo činnosti
2. **převodní bez legálního práva** zaměstnavatele na převod
3. jiné, *např. leasingová*

27

LITERATURA

FÚV, Zlepšovatelství. Osnova. In: Patentový zákon a předpisy související. Praha 1991.
Ježek, Patentový zákon. Zákon o užitných vzorech. Komentář. Praha 1998.
Muriň, Priemyselné práva a právo vyšľachtiteľov. Bratislava 2004.
Pitra, Ochrana průmyslového vlastnictví. Praha 1992/1.
Vojčík, Právo priemyselného vlastníctva. Bratislava 1998.
Vyparina, Inovácie pre podnikateľov. Bratislava 2000.
Telec, Tvůrčí práva duševního vlastnictví. Brno 1994.

29

CVIČENÍ

Telec/Rakovský/Tomančáková/Jabůrková, Praktikum občanského práva. Olomouc 2005.

30

31

Foto:
Mariánské údolí, Brno Líšeň, Morava, Česko 2007
Český ráj, Čechy, Česko 2005

32